

- 2:7 – Stalling payment of a debt
- 2:8 – Nudging a debtor

דחיית המלוה

א. משנה מסכת מכות א:א

"מעידין אנו באיש פלוני שהוא חייב לחברו אלף זוז על מנת ליתנו לו מכאן ועד שלשים יום" והוא אומר "מכאן ועד עשר שנים" [ונמצאו זוממין] אומדין כמה אדם רוצה ליתן ויהיו בידו אלף זוז בין נותנן מכאן ועד שלשים יום בין נותנן מכאן ועד עשר שנים.

ב. ב"ח חושן משפט סימן לה

אף על פי דראובן דקבע זמן לשמעון לפרעו ועבר הזמן איננו חייב לשלם לו כל מה שהיה שמעון מרויח במעות אלו אם היה פורע לו בזמנו - דשאני עדים זוממין דכתיב כאשר זמם אבל בעלמא הוי אגר נטר [היינו ריבית] - מכל מקום עבירה היא בידו ובכלל גזל את חברו הוי, דאפסדיה ממון בגרמתו.

ג. ויקרא יט:יג

לֹא־תַעֲשֶׂהְךָ אֶת־רֵעֶךָ וְלֹא תִגְזֹל לֹא־תִלְוֶיךָ פְּעֻלַּת שְׂכִיר אֶתְךָ עַד־בֹּקֶר:

ד. שולחן ערוך חושן משפט הלכות גזילה סימן שנט:ח

איזהו עושק? זה שבא ממון חברו לתוך ידו ברצון הבעלים, וכיון שתבעוהו כבש הממון בחזקה ולא החזירו, כגון שהיה לו ביד חברו הלואה או שכירות, והוא תובעו ואינו יכול להוציא ממנו מפני שהוא אלם וקשה.

איסורים

בל תלין – מצוה לפרוע בזמן

לא שילם בזמן

בל תשהא (משלי ג:כח)

לא תעשוק

ממשיך שלא לפרוע

אינו משלם מחמת אלמות

גוזל ממון חברו

לא תהיה לו כנושה

ה. שמות כב:כד

אִם־כִּסֵּף תִּלְוֶה אֶת־עַמִּי אֶת־הָעֲנִי עִמָּךָ לֹא־תִהְיֶה לוֹ כְּנוֹשָׁה...

ו. שולחן ערוך חושן משפט הלכות גביית מלוה סימן צז:ב

אסור לנגוש את הלוה לפרוע, כשיודע שאין לו. ואפילו להראות לו, אסור, מפני שהוא נכלם בראותו למלוה ואין ידו משגת לפרוע.

ז. מנחת חינוך מצוה סז:א

וקצ"ע על הש"ע שכתב דוקא אם יודע, דלענין איסור באינו יודע נמי אסור! ואפשר דהתורה לא אסרה כלל באינו יודע כי אין אדם יודע מטמונותיו של חברו וא"כ ברוב לא יתבענו, על כן אין איסור כלל, רק ביודע שאין לו.

ח. ספר יראים סימן קפג

ומה שכתוב "את העני עמך" אין לנו לומר שלא הזהיר על שלא עמו, ועל העשיר, אלא דבר הכתוב בהוה שדרך העני ללוות. אי נמי ללמד שעני שעמך קודם להלואתך לעני שלא עמך, ד"אם" בכסף תלוה הוי מג' "אם", שהוא חייב ללוות.

ט. תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף עה עמוד ב

כי אתא רב דימי אמר: מנין לנושה בחבירו מנה, ויודע שאין לו, שאסור לעבור לפניו - תלמוד לומר לא תהיה לו כנושה. רבי אמי ורבי אסי דאמרי תרוייהו: כאילו דנו בשני דינין, שנאמר הרכבת אנוש לראשנו באנו באש ובמים.

י. רמב"ם הלכות מלוה ולוה פרק א:ב-ג

[ב] כל הנוגש העני והוא יודע שאין לו מה יחזיר לו עובר בלא תעשה שנאמר לא תהיה לו כנושה... [ג] אסור לאדם להראות עצמו לבעל חובו בזמן שיודע שאין לו אפילו לעבור לפניו שלא יפחידו או יכלימו אף על פי שאינו תובעו ואין צריך לומר אם תבעו.

יא. לחם משנה הלכות מלוה ולוה פרק א:ב

מדלא הביא כאן רבינו הדין ד"מראה עצמו בפני בעל חובו" וכתבו אחרי כן "אסור לאדם להראות עצמו וכו'" משמע דהתם ל"ת ליכא אבל איסורא מיהא איכא דאל"כ היה לו לכתוב כאן "וכן המראה עצמו בפני בעל חובו עובר בל"ת." וקשה על זה דהא בגמרא... משמע שעובר בלא תעשה אפילו בעובר לפניו! וי"ל דמשמע ליה לרבינו מדלא אמרו בגמרא מנין שעובר בל"ת מי שעובר לפניו אלא אמר שאסור לעבור וכו' משמע דליכא אלא איסורא לחודא א"נ משמע ליה דמאי דאמרו שם ר' אמי ור' אסי דאמרי תרוייהו כאלו דנו וכו' פליגי ארב דימי וסברי דאינו עובר בלא תעשה ופסק כוותייהו: